

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

عنوان:

تحلیل فرصت‌ها، چالش‌ها و پیش‌نیازهای طرح تمام‌وقتی جغرافیایی پزشکان متخصص در
کرمان

توسط:

راضیه امیری

استاد راهنما:

دکتر سمیه نوری حکمت

اساتید مشاور:

دکتر اسما صابرماهانی

دکتر سید میثم موسوی

سال تحصیلی: (شهریور ۱۴۰۲)

شماره پایان‌نامه: ۱۰/۲۹/۸۹۴

چکیده

مقدمه و هدف: تأمین، توانمندسازی، جذب و نگهداشت منابع انسانی از اولویت‌های اصلی نظام سلامت می‌باشد؛ علاوه بر این پزشکان به عنوان هسته اصلی تیم مراقبت‌های بهداشتی درمانی یک منبع ضروری برای ارائه خدمات بهداشتی درمانی تلقی می‌شوند؛ از این رو، قانون تمام‌وقتی پزشکان در قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سال ۹۲ تصویب و به ارگان‌های ذی‌ربط ابلاغ گردید. هدف مطالعه، بررسی فرصت‌ها، چالش‌ها و پیش نیازهای طرح تمام‌وقتی جغرافیایی پزشکان متخصص در کرمان و ارائه راهکار مناسب است.

روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه ترکیبی متوالی از نوع توضیحی بود که در چهار مرحله انجام شد. در مرحله اول مرور نظام‌مند انجام شد و داده‌ها با روش متاستز تحلیل شدند. در این گام، تمام مقالات مرتبط با تجارب کشورهای جهان در زمینه جذب و نگهداشت پزشکان با استفاده از کلیدواژه‌های Recruitment*, Retention, Full Time, Medical specialist* و مترادف‌های آن در پایگاه‌های اطلاعاتی بدون محدودیت زمانی جست‌وجو گردید و در نهایت ۶۰ مطالعه نهایی به پژوهش وارد شد. در مرحله دوم داده‌های کمی مرتبط با وضعیت باقی‌ماندن پزشکان متخصص در طرح تمام‌وقتی در محدوده تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی کرمان استخراج و روند تغییرات آنها در سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۶ احصاء شد. در مرحله سوم مطالعه کیفی از نوع تحلیل-محتوا انجام شد. ابزار جمع‌آوری داده در این مرحله راهنمای مصاحبه با خبرگان بود و داده‌ها از طریق روش تحلیل محتوای کیفی عرفی (قراردادی) با رویکرد استقرایی^۱ تحلیل شد. در نهایت در گام چهارم با برگزاری پنل-خبرگان، یافته‌های حاصل از سه مرحله فوق ترکیب شده و در قالب راهکارهایی جهت بهبود اجرای این طرح ارائه گردید.

یافته‌ها: با مرور ۶۰ مقاله در گام مرور نظام‌مند یافته‌های مربوط به عوامل مؤثر بر جذب و نگهداشت پزشکان در سه درون‌مایه اصلی و فرعی عوامل حرفه‌ای (شغلی، مالی)، شخصی (محیطی، خانوادگی، ارتباطی) و سازمانی (آموزشی، قوانین و مقررات و تسهیلات و حمایت‌ها) طبقه‌بندی شدند. در گام دوم میزان خروج

^۱ Inductive

پزشکان متخصص غیرهیأت علمی (درمانی) و هیأت علمی مشمول طرح تمام وقتی تحت پوشش دانشگاه علوم- پزشکی کرمان به ترتیب ۹۱٪ و ۴۶٪ به دست آمد. مفاهیم اصلی بدست آمده فاز کیفی عبارت بودند از: فرصت- های موجود در اجرای طرح تمام وقتی در کد عوامل حرفه ای (مالی، دسترسی، کیفیت، شغلی) به دست آمد. چالش های اجرای طرح تمام وقتی در موانع حرفه ای (مالی)، موانع محیطی (زمینه ای)، موانع سازمانی (قوانین و مقررات، تسهیلات و حمایت ها) طبقه بندی شدند.

نتیجه گیری: نتایج مرور نظام مند و مطالعه کیفی نشان داد در کشورهای مختلف استراتژی هایی نظیر ارائه کمک ها و مشوق های مالی، الزام گذراندن اجباری دوران تعهد خدمت در مناطق محروم، قرار گرفتن در محیط- های درمانی در طول کارآموزی و کارورزی دوران تحصیل، استخدام پزشکان خارجی، به کار رفته است همچنین فرصت های مهم اجرای طرح تمام وقتی در کرمان از دیدگاه شرکت کنندگان در مطالعه شامل حفاظت مالی و کاهش پرداخت از جیب مردم، عدالت در دسترسی به خدمات مراقبت سلامت، ارتقاء کیفیت آموزش پزشکی و خدمات مراقبت سلامت می باشد. همچنین عمده مشکلات پزشکان مشمول طرح تمام وقتی در کرمان از دیدگاه مصاحبه شوندگان می توان به نارضایتی از زمان دریافت مطالبات و دیر هنگام بودن میزان پرداختی ها، اختلاف تعرفه میان بخش خصوصی و دولتی، کسر مالیات های متعدد از میزان دریافتی آنان، عدم حمایت های غیرمادی از سوی دانشگاه و بی توجهی به مسائل رفاهی پزشکان در محیط های آموزشی و درمانی اشاره نمود.

کلیدواژه ها: پزشکان متخصص، طرح تمام وقتی جغرافیایی، نگهداشت، جذب.